

## Ministru prezidenta Ivara Godmaņa uzrunas plāns Saeimā 2008.gada 9.oktobrī

Laika posmā starp manu uzstāšanos Jūsu priekšā par Valdības pirmajām 100 dienām politisko, ekonomisko, sociālo un kopumā demokrātisko notikumu gaita attīstījās ļoti strauji. Diez vai kāda cita valdība atjaunotajā Latvijas valstī tik vētrainas otrās 100 dienas ir piedzīvojuši.

### 1.Referendums par Saeimas atlaišanu.

Sākšu ar galvenajiem demokrātiskajiem notikumiem: tie neapšaubāmi ir divi referendumi augustā. Nezinu precedētus atjaunotās Latvijas valsts vēsturē, kad par tik svarīgiem jautājumiem tauta nobalsošanā būtu izteikusies tik īsā laikā.

Atskatoties uz referendumu par Saeimas atlaišanu, kas lielā mērā attiecās arī uz manis vadītās valdības darba novērtējumu, gribu uzsvērt, ka es kā valdības vadītājs neesmu mainījis savu uzskatu, ko publiski paudu šī referenduma priekšvakarā - Cienot viedokli par tiesībām tautai lemt par Saeimas atlaišanu principā (būtībā par Saeimas ārkārtas vēlēšanām), mums visiem un, pirmkārt, manis vadītai valdībai tieši šajā laika periodā ir akūti nepieciešams darboties un lemt spējīgs parlaments, kas vienīgais var izlemt tik svarīgus jautājumus kā budžeta izdevumu ārkārtas samazināšana ekonomikas lejupslīdes laikā, ko Jūs, cienījamie deputāti, kas par to nobalsoja jūlijā, arī pierādījat ar savu darbu. **Arī šobrīd mums daudz vairāk ir vajadzīgs lemtspējīgs un atbildīgs parlaments** mums visiem, lai pieņemtu atbildīgus lēmumus arī tagad un tuvākajā nākotnē. **Nevis – Saeimas atlaišana** un tās ārkārtas vēlēšanas.

Tajā pašā laikā valdība piedalās caur saviem pārstāvjiem Saeimas apakškomisijas darbā gan par Valsts prezidenta priekšlikumiem un citām iniciatīvām sakarā ar iespējamiem grozījumiem Satversmē. Es ceru, ka parlaments rūpīgi izsvērs un pieņems tās normas, kas noteiks turpmāk iemeslus sasaukt Saeimas ārkārtas vēlēšanas, nebalstoties uz politiskās konjunktūras vajadzībām.

Mans, kā valdības vadītāja, viedoklis ir, ka pilsoņu skaitam, kas nobalso par Saeimas atlaišanu (t.i. ārkārtas vēlēšanām) ir jābūt vismaz pusei no balstiesīgajiem, ņemot vērā šāda jautājuma izņēmuma svarīgumu parlamentārā republikā – Latvijā, kā arī to, ka brīvā un demokrātiskā valstī nav pieļaujamas normas, kas uzliek par pienākumu obligāti piedalīties vēlēšanās (un tādēļ nav saistāmi kvorumi pēdējās Saeimas vēlēšanās ar referenduma kvorumu.).

### 2.Pensiju referendums

Otrs, ne mazāk svarīgs referendums, kura pozitīvs iznākums fundamentāli apdraudēja mūsu esošās pensiju sistēmas pastāvēšanu, jo tā ierosinātāji piedāvāja nepamatotu minimālās pensijas palielinājumu līdz iztikas minimumam, nenotika. Domāju, ka ierosinātāji labi apzinājās, ka šāda palielināšana ne tikai apdraudēja regulāru pensiju izmaksu jau ar 2010.gadu, bet arī pēc būtības nākotnē likvidētu principu, kas saņemamo pensiju saista ar sociālo iemaksu lielumu no saņēmēja nopelnītās algas. Tas, ka referendums nenotika, manuprāt, bija tieši mūsu cienījamās vecākās paaudzes ieklausīšanās saprātīgos argumentos par to, ka pensijas reāli jāpaaugstina izmantojot tieši jau izstrādāto un pielietoto indeksācijas un piemaksu par nostrādātiem gadiem

mehānismu.

Tāpēc, ievērojot Jūsu parlamentā jau pieņemtos grozījumus pensiju likumā, valdība, to pildot, ir 2009.gada budžetā paredzējusi konkrētus izdevumu palielinājumus (kopumā tuvu pie 80 miljoniem latu), kas tieši nākamgad pirmo reizi:

- indeksēs visas pensijas,
- palielinās piemaksu par nostrādātiem gadiem līdz 1996.gadam, kuras izmaksās jau no 1.janvāra,
- piemēros to arī invalīdu pensijām.

**KNAB vadītāja atlaišana pēc konstatētās skaidras naudas piesavināšanās KNAB** – diemžēl, taču valdībai nācās iziet cauri šim ļoti smagajam procesam. Burtiski nākamnedēļ pēc budžeta iesniegšanas Saeimā valdība uzsāks visu garo procedūru jaunas KNAB vadītāja kandidatūras atrašanai un virzīšanai apstiprināšanai Saeimā.

## **Ārpolitika**

1. Galvenie šajā laika posmā bija Gruzijas notikumi un ar tiem saistītie procesi. Par šiem notikumiem, tos izvērtējot jau tika spriests un lemts Saeimas sēdē.

Teikšu, ka Latvijas valdības nostāja šajā jautājumā ir ciešā kontekstā ar vienoto ES pozīciju.

Neskatoties uz to, ka Latvijas un Krievijas pozīcijas ir atšķirīgas, pat pretējas, Latvijas valdība turpinās veidot attiecības ar Krieviju ES –Krievijas attiecību kontekstā tajā skaitā arī divpusējā līmenī, starpvaldību komisiju turpmākā darbā un ārlietu ministru līmenī.

2. Latvija ratificēja Lisabonas līgumu

3. Latvija veiksmīgi izpildīja visus darbus kā Baltijas jūras valstu padomes prezidējošā valsts samīta organizēšanā un tā veiksmīgā norisē Rīgā

## **Finanšu jautājumi**

1. Tika sagatavoti un parlamentā akceptēti grozījumi 2008.gada valsts budžetā:

- samazināti izdevumi par 169 milj. Ls (4,2 % ) kopumā
- t.sk. pirmo reizi tika samazināts finansējums valsts pārvaldei (likvidējot brīvās štata vietas),
- palielināts finansējums sociāliem jautājumiem: 86,9 milj.Ls
- palielinājums vecuma pensijām – 39,2 milj.Ls
- palielinājums invaliditātes pensijām-5,8 milj.Ls
- palielinājums bezdarbnieku pabalstiem – 6 milj.Ls
- palielinājums vecāku pabalstiem – 26,4 milj.Ls
- palielinājums slimības lapām – 5,3 milj.Ls
- palielinājums maternitātes pabalstiem – 2,5 milj.Ls

Par šo bija atsevišķas Saeimas sēdes, kurās tas tika diskutēts un pieņemts, tāpēc īpaši

neatkārtošos par šo pirmo etapu ekonomiskās attīstības tempu samazināšanās stadijā.

2. Ir sagatavots, valdībā akceptēts 2009.gada budžeta projekts.

3. Uzņēmējdarbību atbalstošs nodokļu samazinājums:

- reinvestētās peļņas neaplikšanas sistēmas pilnveidošana uzņēmumu ienākuma nodoklī (pagarināts lielākas amortizācijas (paātrinātas norakstīšanas) termiņš; ar nodokli neapliekamajā daļā ieskaitīs nosacīto procentu likmes noteiktās summas, finansējoties no pašu kapitāla, no pieciem uz astoņiem gadiem tiks pagarināts zaudējumu pārnesšanas, jeb nozīmīgu ieguldījumu ražošanā atpelnīšanas laiks).

4. Palielināti no 150 uz 300 Ls attaisnojami izdevumi izglītībai, veselības aprūpei.

### **Ekonomika.**

1. Izveidots Ieguldījuma fonds - eksporta apdrošināšanai. Šo atbildīgo uzdevumu veiks Eiropas Investīciju fonds, garantējot ES principu ievērošanu eksporta apdrošināšanā.

2. No 29. septembra – ir uzsākta jauna ES fondu apgūšanas programma – 40 milj. EUR „Jauno tehnoloģiju ieviešanai”.

### **Bērnu lietas**

1. No 1. septembra ir reāli ieviestas brīvpusdienas – 1.klasei.

2. Stimulējot finansiālu atbalstu ģimenēm ar bērniem, pārskata periodā vietējā adopcija ir 2 reizes lielāka kā ārzemju (bija otrādi – bija 4 reiz lielāka ārzemju adopcija kā vietējā), kā arī pieaugusi absolūtajos skaitļos.

### **Reģionālās attīstības un pašvaldību lietas**

1. Ministrijas ir sagatavojušas un MK ir nodevis visus galvenos ar novadu reformu saistītos likumu projektus.

### **Kultūra**

1. Uzsākta Latvijas Nacionālās bibliotēkas celtniecība

2. Veiksmīgi novadījām Vispārējos Latviešu Dziesmu un Deju svētkus (ar vislielāko dalībnieku skaitu Latvijas vēsturē).

### **Labklājība**

Valdība noreagēja uz straujo inflācijas kāpumu un koriģēja pensiju indeksāciju:

1. Pensiju sistēmas pilnveidošana – 3.soļos – aprīlis – jūlijs – oktobris (indeksācija + piemaksa par nostrādātiem gadiem + indeksācija) Rezultāts – vidējā pensija 165 Ls, tuvu iztikas minimumam – ap 170 Ls.

2. Palielināti pabalsti par bērniem – invalīdiem un invalīdiem kopš bērnības no 50 līdz 75 latiem.

### **Tieslietas**

1. Pirmo reizi ir izstrādāts konkrēts darbības plāns veco cietumu pakāpeniskai slēgšanai un aizstāšanai ar mazāka skaita jaunām ieslodzījuma vietām. Kā pirmais jau 1.janvārī tiks slēgts Pārlielupes cietums.

2. No 1.janvāra sāks darboties 4 administratīvā rajona tiesu nami apgabala tiesu teritorijā, tādējādi atrisinot ilgos lietu izskatīšanas termiņus administratīvā rajona tiesās.

### **Lauksaimniecība**

1. Ir atrasts risinājums piena ražotāju un pārstrādātāju kopīgai sadarbībai piena tirgū

2. Veiksmīgi ir iesāktas jaunās ES lauksaimniecības un lauku attīstības fonda programmas.

### **Iekšlietas**

Pirmo reizi atjaunotās Latvijas vēsturē tiek iepirkta 71 jauna ugunsdzēsšanas mašīna, kas jau oktobrī nonāks pie mūsu ugunsdzēsējiem.

### **Vides lietas**

Beidzot ir pabeigta lietotās kodoldegvielas izvešana uz Krievijas Federāciju un Latvija ir kodolbrīva valsts.

### **Izglītība**

1. Beidzot ir iegūts skaidrs priekšstats arī reģionālā griezumā par reālo sekmību skolās.

2. Uzsākts šogad vēl virtuālā līmenī finansēšanas modeļa „nauda seko skolēnam” īstenošana

### **Aizsardzība**

1. Reāli pasākumi veikti Armijas kaujas spēju nostiprināšanā (t.sk disciplīnas jautājumos).

2. Baltijas reģionālā aizsardzības plāna izstrāde.

3. Civilmilitāro attiecību nostiprināšana.

### **Satiksme**

1. Būtiski optimizēts Latvijas pasta darbs, samazināti zaudējumi, ar Pasta bankas izveidi ir iedarbināts reāls plāns, lai Latvijas pasts jau nākamgad strādātu bez

zaudējumiem.

2. Ir palaists pirmais PPP projekts ceļam Rīga-Sēnīte, kurā pieteikušās 5 ārvalstu kompānijas, lai uzsāktu izbūvi jau nākamgad.
3. Ir uzsākts konkurss jaunā termināla būvniecībai Lidostā „Rīga” (privātu kompāniju investīcijas līdz 0,5 miljrd. EUR, bez valsts līdzfinansējuma).

### **Integrācija**

1. Ir izstrādāta Sabiedrības integrācijas stratēģija.
2. Pirmo reizi ir iegūts pilns pārskats par NVO finansējumu un turpinās darbu ar NVO koordinācija.
3. Ir veiksmīgi organizēts un novadīts Tautiešu mēnesis Latvijā.

### **ES fondu apgūšanas lietas**

1. Ir nodrošināta regulāra uzraudzība un sekošana ar mērķi maksimāli pabeigt vecā perioda (2004-2006.g.) fondu apguvi.
2. Ir piešķirti papildus līdzekļi un termiņu pagarinājumi atsevišķos projektos (kopā ap. 15 projektos arī Bauskas pilij).
3. Ir izdarīti visi priekšdarbi jauno ES fondu apgūšanai .

### **E-pārvaldes lietas**

1. Ir pilnībā izveidoti 89 prioritāro projektu saraksti e – lietās. Rezultāts – birokrātijas mazināšana, vieglāka dokumentu aprīte.

### **Valsts pārvalde**

1. Valsts pārvaldes izdevumu samazināšana budžeta grozījumos un valsts pārvaldes budžeta izdevumu samazināšana nākamgad par 10,67% jeb 136 mlj.Ls.
2. Par 10% tiks samazinātas štata vienības valsts pārvaldē (arī resoru centrālos aparātos) līdz 01.07.2009. ( par 5% līdz 31.12.2008.)
3. Ar 01.01.2009.
  - nav padomnieku ierēdņiem,
  - vadības līgumi ne lielāki par 50% no algas,(40%- 2010, 0%-2011.g.)
  - „iesaldētas” atlīdzības valsts kapitālsabiedrību valžu un padomju locekļiem, tiks mazināts skaits.

### **Ministru kabineta un Latvijas Pašvaldību savienības domstarpību un vienošanās protokols**

1. Par neapliekamo minimumu no 80 Ls uz 100 Ls.
2. Par ienākumu nodokļa pārdali (palielināšanu) no 80 % uz 82% pašvaldībām.
3. Par Rīgas iemaksām – 68 milj Ls un MK noteikumu izmaiņām savstarpējos norēķinos par skolniekiem un bērnu dārza audzēkņiem.

**Vienošanas starp Ministru kabinetu, Latvijas Darba devēju konfederāciju un Latvijas Brīvo arodbiedrību savienību par 2009.gada valsts budžeta izstrādes principiem**

1. Nevirzīt un neatbalstīt priekšlikumus, kas paaugstinātu valsts budžeta deficītu virs 1,85% no IKP.
2. 2009.g. valsts budžetā neplānot papildus finanšu līdzekļus atalgojuma fonda palielināšanai valsts pārvaldē strādājošiem, kas paaugstinātu gadskārtējā budžeta deficītu virs 1,85 % no iekšzemes kopprodukta (IKP).
3. Ar 2009.gada 1.janvāri tiek noteikts iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātāja neapliekamais minimums 100 latu mēnesī un nodokļa atvieglojums par apgādībā esošu personu 70 latu mēnesī.